

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут водного господарства та природооблаштування
Кафедра гідроінформатики

«Затверджую»

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А.Лагоднюк
« ____ » _____ 2018 р.

01-02-24

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

***Мова програмування і програмне середовище R у водній
інженерії***

***Programming language and software environment R in water
engineering***

для всіх спеціальностей НУВГП
for all specialties of NUWEE

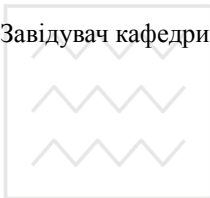
Національний університет

Робоча програма навчальної дисципліни «Мова програмування і програмне середовище R у водній інженерії» для студентів всіх спеціальностей НУВГП. - Рівне: НУВГП, 2018. – 8 с.

Розробник: Новачок О.М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри гідроінформатики.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри гідроінформатики.
Протокол від 13 лютого 2018 р. № 6

Завідувач кафедри

С.В. Клімов

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Схвалено науково-методичною радою НУВГП.
Протокол від ___ лютого 2018 р. № ___

Голова науково-методичної ради _____ О.А. Лагоднюк

© О.М.Новачок, 2018
© НУВГП, 2018

Вступ

Дисципліна «Мова програмування і програмне середовище R у водній інженерії» відноситься до дисциплін вільного вибору студентів. Дисципліна викладається для магістрів всіх спеціальностей, для тих, хто хоче навчитися обробляти дані.

Анотація

R - мова програмування і програмне середовище для статистичних обчислень, аналізу та представлення даних в графічному вигляді. R поширюється безкоштовно за ліцензією GNU General Public License у вигляді вільного вихідного коду або відкомпільованих бінарних версій для більшості операційних систем: Linux, FreeBSD, Microsoft Windows, Mac OS X, Solaris. R використовує текстовий інтерфейс, однак існують різні графічні інтерфейси користувача. R має значні можливості для здійснення статистичного аналізу, включаючи лінійну і нелінійну регресію, класичні статистичні тести, аналіз часових рядів, кластерний аналіз і багато іншого. R має близько 2500 внутрішніх функцій та більше 12000 додаткових пакетів доступних на сайті Comprehensive R Archive Network (CRAN).

Ключові слова: вода, мова програмування, статистичні розрахунки, модель, інформаційні технології, геоінформаційні системи, водна інженерія, водне господарство.

Abstract

R is a programming language and free software environment for statistical computing and graphics that is supported by the R Foundation for Statistical Computing. R is a GNU package. The source code for the R software environment is written primarily in C, Fortran, and R. While R has a command line interface, there are several graphical front-ends available. R has significant capabilities for statistical analysis, including linear and nonlinear regression, classic statistical tests, time series analysis, cluster analysis, and more. R has about 2,500 internal functions and over 12,000 additional packages available on the site Comprehensive R Archive Network (CRAN).

Key words: water, programming language, statistical calculations, model, information technology, geoinformation systems, water engineering, water management.

1.Опис навчальної дисципліни «Мова програмування і програмне середовище R у водній інженерії»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Для всіх спеціальностей НУВГП	Вибіркова	
Модулів – 1		Рік підготовки	
Змістових модулів – 1		5-й	6
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		11-й	13
		Лекції	
		10 год	2 год
Тижневих годин для денної форми навчання: 6 аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Практичні		
	- год	- год	
	Лабораторні		
	20 - год	8 - год	
	Самостійна робота		
	60 год	80 год	
Вид контролю:			
залік		залік	залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить %:

для денної форми навчання - 33% до 67%,

для заочної форми навчання форми навчання - 11% до 89%.

2.Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є оволодіння студентами сучасними методами та засобами прийняття інженерних рішень у водогосподарській галузі на засадах математичного моделювання та комп'ютерних технологій з використанням вільного програмного забезпечення; формування у студентів системного, аналітичного мислення для оцінки ситуацій, що виникають.

Основним завданням вивчення дисципліни «Мова програмування і програмне середовище R у водній інженерії» є:

- ознайомлення студентів з можливостями сучасного вільного програмного забезпечення з метою його використання у водогосподарській галузі;
- розкриття можливостей ефективного застосування інформаційних технологій у водній інженерії.

Після вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- особливості вільного програмного забезпечення;
- сучасні інформаційні технології у водному господарстві, вимоги до них;
- системи для високоякісного представлення даних в графічному вигляді.

Після вивчення дисципліни студенти повинні **вміти**:

- використовувати сучасне вільне програмне забезпечення (мову програмування R) у водній інженерії, проводити необхідні оптимізаційні розрахунки;
- використовувати, джерела публічної інформації, вільне програмне забезпечення для вирішення водогосподарських проблем.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Мова програмування і програмне середовище R у водній інженерії

Тема 1. Знайомство з R

Встановлення R в операційній системі Ubuntu. Початок роботи з R. Ознайомлення з основними можливостями. Завантаження даних та збереження результатів. R як калькулятор. Інсталяція та підключення додаткових пакетів в R.

Тема 2. Об'єкти і типи даних в R

Матриці, списки та таблиці даних. Одномірні, двомірні дані, аналіз структури (data mining). Аналіз часових рядів. Статистична розвідка.

Тема 3. Функції і конструкції мови R. Статистика

Вбудовані функції. Основні статистичні функції. Функції розподілу ймовірностей. Лінійна та нелінійна регресія.

Тема 4. Графіка і графічні параметри

Графічний інтерфейс (GUI) для R. RStudio. Знайомство з графічними можливостями R. Функція plot(), ggplot2(). Графіки: лінійні, точкові, боксплоти. Відображення багатомірних даних. Матриці діаграм розсіювання. 3D графіки.

Тема 5. Доступ до віддалених баз даних водогосподарського призначення

Поняття про інтернет розрахунки (Cloud Computing), Data Analytics та Data Science. Доступ до віддалених баз даних метеорологічної інформації. Застосування у водній інженерії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Мова програмування і програмне середовище R у водній інженерії												
Тема 1. Знайомство з R	18	2		4		12	6	2				6
Тема 2. Об'єкти і типи даних в R	18	2		4		12	18			2		16
Тема 3. Функції і конструкції мови R. Статистика	18	2		4		12	22			2		20
Тема 4. Графіка і графічні параметри	18	2		4		12	22			2		20
Тема 5. Доступ до віддалених баз даних водогосподарського призначення	18	2		4		12	20			2		18
Разом за змістовим модулем 1	90	10		20		60	90	2		8		80
Усього годин	90	10		20		60	90	2		8		80

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	2	3	4
1.	Знайомство з R	2	
2.	Об'єкти і типи даних в R	2	
3.	Функції і конструкції мови R. Статистика	4	2
4.	Графіка і графічні параметри	2	1
5.	Доступ до віддалених баз даних водогосподарського призначення	2	1
	Разом	20	8

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 0,5 год/1 год. занять.

Підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит ЄКТС.

Опрацювання окремих тем, які не викладаються на лекціях.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Знайомство з R	12	6
2.	Об'єкти і типи даних в R	12	16
3.	Функції і конструкції мови R. Статистика	12	20
4.	Графіка і графічні параметри	12	20
5.	Доступ до віддалених баз даних водогосподарського призначення	12	18
	Разом	60	80

7. Методи навчання

При викладанні курсу використовуються такі методи активного навчання та технічні засоби:

- лекції у супроводі мультимедійних матеріалів;
- робота з програмним забезпеченням в комп'ютерному класі.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- поточне тестування після вивчення теоретичного матеріалу;

9. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль 1					100
T1	T2	T3	T4	T5	
20	20	20	20	20	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90-100	зараховано
82-89	
74-81	
64-73	
60-63	
35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивчення дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Мова програмування і програмне середовище R у водній інженерії» включає:

- конспект лекцій на паперовому носію;
- конспект лекцій на електронному носію;
- комплект презентаційних мультимедійних матеріалів (з використанням сучасної комп'ютерної техніки і технологій);
- методичні вказівки до виконання лабораторних робіт та самостійної роботи з дисципліни.

11. Рекомендована література

Базова

1. Сайт розробників мови програмування R, програмного середовища для статистичних обчислень, аналізу та представлення даних в графічному вигляді. URL: <https://cran.r-project.org/>
2. Наглядная статистика. Используем R! А.Б. Шипунов, Е.М. Балдин, П.А. Волкова и др. 2014. - 296 с..
URL: <https://cran.r-project.org/doc/contrib/Shipunov-rbook.pdf>

Допоміжна

1. Data Visualisation with R. 100 Examples / Thomas Rahlf . Springer: 2017. – 390 p.
URL: https://www.amazon.com/Data-Visualisation-R-100-Examples/dp/3319497502/ref=sr_1_1?s=books&ie=UTF8&qid=1518781154&sr=1-1&keywords=1.+data+visualization+with+r.+100+examples
2. ggplot2 Elegant Graphics for Data Analysis. Hadley Wickham. Springer: 2016. – 268 p.
URL: https://www.amazon.com/ggplot2-Elegant-Graphics-Data-Analysis/dp/331924275X/ref=sr_1_1?s=books&ie=UTF8&qid=1518781284&sr=1-1&keywords=ggplot2+Elegant+Graphics+for+Data+Analysis.+Hadley+Wickham
3. Modern Data Science with R / Benjamin S. Baumer. CRC Press: 2017. - 557p.
URL: https://www.amazon.com/Modern-Science-Chapman-Texts-Statistical/dp/1498724485/ref=sr_1_1?s=books&ie=UTF8&qid=1518781435&sr=1-1&keywords=Modern+Data+Science+with+R+%2F+Benjamin+S.+Baumer